

สภากาชาดไทย
The Thai Red Cross Society

จุลสาร

เสาวภา

จุลสารเสาวภา ฉบับที่ 1 ปีที่ 1

ประจำเดือน กรกฎาคม - กันยายน 2551

จากใจ...

ผู้อำนวยการสถานเสาวภา

ศาสตราจารย์นายแพทย์ วิศิษฎ์ ลิตปรีชา

ในปัจจุบัน สถานเสาวภา สภากาชาดไทย มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจในด้านต่างๆ ที่ต้องการจะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และทั่วถึงทั้งในด้านการบริการ การผลิต และการวิจัย ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานเสาวภา รวมถึงการให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในแวดวงวิชาการและผู้สนใจ สถานเสาวภาจึงจัดทำจุลสารขึ้นในนาม "จุลสารเสาวภา" เพื่อสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าว จุลสารเสาวภาฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์ จัดทำในรูปแบบของ Newsletter และจะพิมพ์เผยแพร่ทุก 3 เดือน

สถานเสาวภา สภากาชาดไทย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จุลสารเสาวภาฉบับนี้ จะมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน

บรรณาธิการ: ศ.นพ.ธีระพงษ์ ตันทวีเชียร
กองบรรณาธิการ:

- พญ. ประพิมพ์พร ฉันทวสินกุล
- พญ. ปิยดา อุดมชัยสกุล
- ภก. สารพ พลับพลึง
- นาง วิภาพร ใจเจริญทรัพย์
- นาง เสาวลักษณ์ เทพสุเมธานนท์
- นาง มณีรัตน์ เบญจวงศ์กุลชัย
- นาง ฐานเพชร ตันทวีเชียร

ประสานงานบรรณาธิการ:

- ภก. วิชัย วัฒนศรีมงคล
- น.ส.อรุณรัตน์ ภูสวัสดิ์

สนับสนุนการพิมพ์โดย:

- บริษัท ซาโนพี ปาลเตอร์ จำกัด

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้า (Pre-Exposure Rabies Prophylaxis)

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้าโดยทั่วไปจะแนะนำให้กับบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า เช่น เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการไวรัสโรคพิษสุนัขบ้า สัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่ที่ทำงานใกล้สัตว์ป่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังประเทศที่พบโรคพิษสุนัขบ้าได้บ่อยเช่น ประเทศในทวีปเอเชียและแอฟริกา รวมถึงประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศที่มีโรคพิษสุนัขบ้าชุกชุมในสัตว์และสุนัขจรจัดที่พบได้ทั่วไป ดังนั้นการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้าให้กับประชากรไทยทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็ก หรือผู้เสี่ยงสูงอาจมีประโยชน์อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าด้วย การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าล่วงหน้าให้กับร่างกายหากผู้ป่วยมีการสัมผัสโรคใหม่ เช่น โดนสุนัขกัดจะทำให้การรักษาภายหลังสัมผัสโรคทำได้ง่ายและปลอดภัยยิ่งขึ้น องค์การอนามัยโลกแนะนำให้ฉีดวัคซีนชนิดเซลล์เพาะเลี้ยงเข้ากล้ามเนื้อ (ใช้วัคซีน 1 เข็ม) หรือเข้าในผิวหนัง (ใช้วัคซีน 0.1 มล.) ในวันที่ 0, 7 และ 21 หรือ 28 รวม 3 ครั้งพบว่าประโยชน์ของการให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้าก่อนสัมผัสโรคได้แก่

1) ช่วยป้องกันการติดเชื้อในกรณีที่มีการสัมผัสโรคไม่ชัดเจนและไม่รุนแรง ผู้ป่วยไม่ทราบ เช่น กรณีของเด็กที่อาจไม่รายงานการสัมผัสโรคให้กับผู้ปกครองทราบ

2) ช่วยให้การรักษาภายหลังสัมผัสโรคง่ายขึ้น ผู้ป่วยจะได้รับวัคซีนกระตุ้นเพียง 2 ครั้งเท่านั้น (ฉีดวัคซีน 1 เข็มเข้ากล้ามเนื้อหรือฉีดวัคซีน 0.1 มล. เข้าในผิวหนังในวันที่ 0 และวันที่ 3 ภายหลังสัมผัสโรค) หรือฉีดกระตุ้นด้วยการฉีดวัคซีนเข้าในผิวหนังแบบ 4 จุดครั้งเดียว (ฉีดวัคซีน 0.1 มล. เข้าในผิวหนังที่ต้นแขนและต้นขาทั้งสองข้างสามารถกระตุ้นภูมิคุ้มกันได้ดีเท่ากับการฉีดกระตุ้น 2 ครั้ง) และไม่จำเป็นต้องให้อิมมูโนโกลบูลินแม้จะเป็นการสัมผัสโรคแบบรุนแรง (WHO category III) ซึ่งจะเป็นประโยชน์กรณีสัมผัสโรคในพื้นที่ห่างไกลและสถานพยาบาลอาจไม่มีอิมมูโนโกลบูลิน พบว่าไม่มีรายงานความล้มเหลวภายหลังการรักษาในผู้ป่วยที่มีประวัติได้รับวัคซีนแบบป้องกันล่วงหน้าและได้รับวัคซีนเข็มกระตุ้นภายหลังที่มีการสัมผัสโรค

3) ผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องได้รับอิมมูโนโกลบูลินจึงไม่เสี่ยงต่อการเกิดผลข้างเคียงและไม่ต้องเจ็บปวดจากการฉีดอิมมูโนโกลบูลินเข้าที่บาดแผลทุกแผล รวมทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายจากการที่ไม่ต้องใช้อิมมูโนโกลบูลินที่มีราคาแพง

อย่างไรก็ดีแพทย์ผู้รักษาจำเป็นต้องอธิบายให้ผู้รับวัคซีนเข้าใจเสมอว่าการรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้าเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับร่างกายทำให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่อโรคพิษสุนัขบ้าและทำให้การรักษาภายหลังสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าง่ายขึ้นเท่านั้น หากมีการสัมผัสโรคใหม่ผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับวัคซีนเข็มกระตุ้นเสมอ